

POBLACIÓ D'ALMENARA ENTRE ELS SEGLES XIII AL XVII

Estel Bosó Doménech
16 agost 2025

Les fonts documentals

Les notícies referents a la població medieval són escasses a l'hora de fer un estudi complet i en profunditat de qualsevol àrea de la Península. El mateix passa en Almenara. Generalment, les fonts demogràfiques existents tenen algunes peculiaritats comunes per a la realització d'un estudi de la població. En primer lloc, la seua finalitat no és demogràfica sinó hisendística, cosa que porta a errors. No és fins el segle XVI, en què comencen els recomptes dels *Quinque libri* parroquials. A més a més, són fonts discontinues, cosa que impossibilita seguir d'una manera real els moviments de població. En conseqüència per poder fer un estudi, hem de limitar-nos als anys en què es feren padrons o en el cas, els documents que afortunadament s'han conservat.

En particular les fonts que disposem per a l'estudi de la població d'Almenara es troben en els *Quinque libri* parroquials, d'Almenara transcrits per Luís Cebrián Mezquita. La documentació aportada de Luís Cebrián Mezquita pertany al segle XVI, on transcriu de manera general els llibres de baptisme des de l'any 1553 i, els llibres Morturis, de Confirmació i de Casaments però en el segle XVII. No existeix cap dada referent a xifres de població a l'arxiu del comte d'Almenara o a l'arxiu municipal d'Almenara en aquest període,

només algunes al·lusions sense finalitats demogràfiques, sinó tributàries. Encara i tot, cal nomenar alguns documents que ens proporcionen informació sobre la població assentada, com el document de pagament de tributs al Cid, el Llibre del Repartiment de 1248, el testament de Berenguer Clavell de 1365, els diversos actes de vassallatge, i els recomptes generals com el de Montsó i successius.

Per concretar, amb aquests documents i recomptes, ens aproximarem a l'estudi de la població en Almenara en els segles baix medievals i el segle XVII.

Els repobladors cristians del segle XIII

La documentació més antiga que tenim sobre els habitants d'Almenara és després de la conquesta de Jaume I, on els nous pobladors cristians apareixen anotats en el Llibre del Repartiment. Abans d'aquesta data, comptem amb algunes referències, de tipus tributari, que aporten informació sobre la població de la zona. Un dels documents, és del segle XI, aproximadament l'any 1090. Aquest document aportat per López Elum, informa que els pobladors musulmans assentats en les alqueries i el castell d'Almenara paguen 3.000 maravedís al Cid, a raó de la política de cobrament de tributs¹. Una altra ressenya, es documenta en *El Llibre dels Fets* l'any 1238 en el moment de capitulació del castell d'Almenara a Jaume I. Es remarca que alguns dels habitants de la zona havien emigrat, els anomenats com "els alberguers" i les seues antigues terres són reclamades per ser repartides entre l'aljama². Això no obstant, no comptem amb un número d'habitants aproximat anterior ni posterior d'aquestes migracions. Solament podem considerar que possiblement, es tractava d'una xifra rellevant pel fet de sol·licitar el repartiment de les terres de cultiu a tres jovades entre els caps de l'aljama i el restan 30 jovades (unes 90 hectàrees) entre el conjunt dels habitants del terme³. Com explica R.I. Burns entre altres historiadors, molts musulmans emigraren a zones de menys perill a causa de la progressiva ocupació cristiana del territori valencià⁴.

---

¹ LÓPEZ ELUM explica que, per a assegurar el pagament, el Cid, va establir en cada castell o centre de població un cavaller encarregat de vigilar i comprovar els pagaments corresponents. Els cobraments de tributs recaptats per el Cid a Almenara ascendeixen a 3.000 maravedís.

² SOLDEVILA, F., (Ed.), *Jaume I, Bernat Desclot Ramon Muntaner, Pere III. Les quatre grans cròniques. Revisió del text pròlegs i notes*. Barcelona: 1971. CORRIENTE, F., *Diccionario de Arabismos y voces afines del iberorromance*.

³ SOLDEVILA, F., (Ed.), *Jaume I, Bernat Desclot Ramon Muntaner, Pere III. Les quatre grans cròniques. Revisió del text pròlegs i notes*. Barcelona, 1971, passatge. 243.

⁴ BURNS, R. I., "Los mudéjares de la Valencia de las cruzadas: un capítulo olvidado de la

De manera paral·lela, el número de ramat i draps requerits per l'aljama a Jaume I en la capitulació, són dades que ens podrien aportar alguna xifra sobre la quantitat d'habitants que hi havia durant la conquesta del castell d'Almenara. En total se sol·liciten 1.200 caps de ramat i 200 draps, quantitat que possiblement, seria repartida primer entre els destacats de l'aljama i seguidament, entre els caps de les famílies de la zona.

L'acord establert de repartiment de les terres dels alberguers, mostra una jerarquització social entre els habitants del territori. Per un costat, es destaquen els representants de l'aljama amb una major proporció en les terres del terme, de la resta d'habitants de la zona. Els representants de l'aljama negocien per tots els habitants de totes les alqueries del terme (unes 11 documentades), per tant, haurien de tenir autoritat sobre tots els habitants del districte del castell. Amb relació a aquest punt, Pierre Guichard estudia les restes ceràmiques de luxe del castell i dedueix l'existència d'un grup aristocràtic. També, analitza les fonts documentals per destacar la composició social de tres figures destacades en el cas d'Almenara: alcaid, alfaquí i els representants de l'aljama⁵.

En relació amb la repoblació cristiana en Almenara, com en la resta de viles, va estar supeditada a la conquesta de València i els avanços i retrocessos de la frontera del regne, fins a aconseguir un major control de la zona⁶. Les dades dels pobladors documentats que es nomenen en el Llibre del Repartiment i les donacions posteriors són les següents (fig.1):

ANY	NOM	BENS
1238	Ramón de Biela	la torre de Bibalcadim terres alqueria Benifaça
1238	Francésc Pérez de Pina	torre Borgamuza

historia islámica". *Sharq Al-Andalus*. N. 1 (1984). ISSN 0213-3482, pàg. 15-34. LÓPEZ DE COCA CASTAÑER, J.E., "Sobre la emigración de mudejares al reino de Granada", *Revista de Historia Medieval*, 12, pàgs. 241-258. FERRER I MALLOL, M.T., "Emigración, Musulmanes, Corona de Aragón, Edad Media", *Consell superior de Investigacions científiques*. Aniversari de l'Expulsió dels Moriscs. Port dels Alfacs. Congrés internacional (Sant Carles de la Ràpita, 1990), Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1994, pàgs. 19-26.

⁵ GUICHARD, P., *Al-Andalus frente a la conquista cristiana*. Univ. València, 2001.

⁶ GUINOT, E., *Els límits del Regne: el procés de formació territorial del País Valencià medieval (1238-1500)*, Edicions Alfons El Magnànim, València, 1995. TORRÓ, J; GUINOT, E., *Repartiments a la corona d'Aragó* (segle XII-XIII), Univ. València, 2007, pàg. 134.

ANY	NOM	BENS
1248	Doménech de Font	terres a l'alqueria de Fesc d'Almenaea
1248	Bernard Fontanet	cases a Morvedre i terres alqueria de Fesc
1248	Pere Pocullul i esposa Maria	terres a Almenara
1248	Ramón de Puyades	cases a Morvedre i terres i cases a l'alqueria d'Alfara i Rafalet
1249	Bernat de Comelles	terres a Almenara i cases a Morvedre
1249	Bernat de Torres	terres a Almenara i cases a Morvedre
1249	Bernat Matoses	terres a Almenara i cases a Morvedre
1249	Ramón de Calcine	terres a Almenara i cases a Morvedre
1249	María de Tolon	terres a Almenara i cases a Morvedre
1258	Doménech Llopis de Portalez	cases i terres a l'alqueria de Medianet d'Almenara
1260	María Àlvar [Àlvarez] viuda de Ramón Guillem d'Enteça	
1260	Arnau Llorenç [Arnaldo Lorenzo]	
1261	A. de Monsonís	el castell d'Almenara
1262	Ramón de Suau habitador d'Almenara	
1262	Bertrand Renalt habitador d'Almemara	
1262	Joan Renalt habitador d'Alm	
1262	Doménech Llópis de Portalés, alcaid d'Alm	
1262	Ferran Brusca, batlle d'Alm	
1262	Guillem d'Arcayna justícia d'Alm	
1267	Arnaldo de Fraga	terres a Almenara
1270	Bertomeu rector de sant Nicolàs	posseïa cases i terres que són donades a Toda mare de Juan de Bitoria

ANY	NOM	BENS
1270	Toda mare de Juan de Bitoria	posseïa cases i terres
1270	Arnau Suau	un forn a l'alqueria Medianet
1270	Domingo (Xantre) de la catedral	cases a l'alqueria de Medianet d'Alm
1270	Ferran Pere de Turolio	un corral a l'alqueria de Medianet d'Almenara
1270	Arnau Ferrer clergue d'Alm	un forn a l'alqueria de Magranet d'Alm
1273	Sancho Pérez de Ribavellosa	tenia terres a Almenara que foren donades a Maria Eximen
1273	Maria Eximen	terres a Almenara
1279	Eiximent de Luna	donació del castell

Figura 1. Taula de pobladors i donacions d'Almenara.

La quantitat de cases esmentades són unes 16 entre les diverses alqueries d'Almenara, un corral, dues torres i dos forns. No obstant, es troben documentades en un període de temps ample entre 1238 i 1279.

Segons les dades d'aquest llibre, la repoblació comença a partir de l'any 1248 quan es produeixen les revoltes mudèjars. En les revoltes gran part dels musulmans que habitaven a Almenara i viles pròximes són expulsats a partir del laude de Na Violant 24 de febrer de 1249. ACA, Jaime I Perg: 1146... *super expulsione sarracenorum de Muroveteri et de Almenara et de Sogorb, et de Castellione Burriane...*

En el cas d'Almenara algunes de les donacions no s'especifiquen la inclusió d'habitatges únicament s'atorguen terres. Aquells que reben terres en la zona reben cases a Sagunt. Es pot plantejar la possibilitat que la propietat rústica podia anar acompanyada també de les cases. Aquests exemples són abundants en el Llibre del Repartiment malgrat això, els pobladors que reben una donació es consideren com a nous veïns del lloc on està ubicada la casa que se'ls entrega⁷.

⁷ FERRER NAVARRO, R., *Conquista y repoblación del reino de Valencia*, Valencia, 1999. Guinot, E., *Los valencianos de tiempos de Jaime I. La formación de una sociedad feudal en el Mediterráneo del siglo XIII*, Valencia, 2011, pàg. 121-137.

Els censos d'Almenara

En l'estudi de la població d'Almenara hem trobat una relació de censos o recomptes dels veïns assentats en la zona, des del segle XV fins al XVII. J. Arango explica que a la Península existia una llarga tradició en l'elaboració de censos. Durant els regnes de taifes entre el segle XI i el XIII ja s'utilitzaven per a establir els tributs que havien de pagar els cristians, musulmans i jueus⁸. E. García exposa que entorn dels segles XV i XVI i s'elaboren fonamentalment per al recompte de recursos humans i materials, és a dir, la finalitat dels primers censos no era el coneixement de la població en si, sinó obtenir llistes de veïns tributaris (els ciutadans que tenien obligacions tributàries) amb la finalitat de gestionar la distribució del pagament d'impostos i poder assignar recursos als principals projectes polítics⁹. Malgrat això, encara que l'objectiu d'aquests censos no fora l'estudi de la població en si, els censos resulten útils per al seu estudi com a font d'informació demogràfica¹⁰.

Cal destacar que en l'època que correspon al nostre període d'anàlisi s'elaboraven censos classificats com a primitius. És a dir, els veïns anotats eren els tributadors, aquells que havien de pagar impostos. Normalment, en cada poble hi havia registres (padrons) que establien la quantitat que havia de pagar cada veí, i era habitual revisar-los amb freqüència per a mantenir-los actualitzats. En aquestes llistes quedaven fora l'església i la noblesa, els pobres no contribuïen tampoc, i les viudes i els xiquets ho feien per la meitat. Segons Rafael Valdecabres, entre els recomptes primitius destaca el cens de 1510, ordenat per les Corts celebrades a Montsó. Aquest cens constitueix la primera relació exhaustiva de la població valenciana ja que, s'aplica al conjunt del País. D'altra banda, com en la resta de recomptes es tracta de llistes on sols es troben els caps de família, homes en la gran majoria, i dones, en el cas de viudes per què, com hem dit, l'interés del cens era tributari¹¹.

---

⁸ ARANGÓ VILA-BELDA, J., "Los censos de población españoles en perspectiva histórica", en INE (ed.) *Primeras Jornadas de Estadística Española*, vol.3, Madrid, Instituto Nacional de Estadística 1982, pàgs. 51-72.

⁹ GARCÍA ESPAÑA, E., "Censos de población españoles", *Estadística Española*, vol. 33 núm. 128, 1991, pàgs. 441-500.

¹⁰ MELÓN RUÍZ DE GORDEJUELA, A., "Los censos de población en España", *Estudios Geográficos*, núm. 43, 1951, pàgs. 203-281. GARZÓN PAREJA, M., *Historia de la hacienda en España*, vol.1, Madrid, Instituto de Estudios Fiscales, 1984.

¹¹ VALLDECABRES RODRIGO, R. (ed.) *El cens de 1510 relació dels focs valencians ordenada per les corts de Montsó*. Fonts històriques Valencianes. Univ. València, 2002.

A continuació es detallen diversos censos o recomptes de la població de la vila d'Almenara, que ens proporcionen una idea aproximada del número de pobladors al llarg dels segles. Aquestes dades no ens permeten realitzar un estudi més profund per estratificar la població per sexe, edat, estat civil, professió..., cosa que intentarem fer amb els registres parroquials.

ANY	CASES	ALTRES
1429 ¹²	entre 100 i 150	
1488 ¹³	108	
1490	108 ¹⁴	
1493-96	108 ¹⁵	
1510	128 ¹⁶	
1510	144 ¹⁷	700 caps de bestiar
1515	63 ¹⁸	
1518	70 ¹⁹	

¹² ARV, Varia tatxa de 1429, pub. LÓPEZ RODRÍGUEZ, C., Nobleza y poder político en el Reino de Valencia: 1416-1446, 2005. L'any 1429 Almenara apareix en una relació de pobles que se caracteritzen per comptar entre 100 i 150 focs

¹³ Font: ARV, Reial 650 ff., 31r-36v, Any 1488

¹⁴ Font: ARV, Reial 652 ff 22r-89r, any 1490

¹⁵ Font: ARV, Mestre racional, 10222, ff 29r-44r any 1493-96. L'any 1493-96 es nomenen 108 veïns d'Almenara.

¹⁶ Font: ARV, Reial, 514 TER, ff 55r-68r any 1510. L'any 1510 s'anoten 128 veïns d'Almenara.

¹⁷ Font: ARV, Reial, 514 TER, ff 313r-328v, any 1510. El cens de 1510 conte la relació de focs valencians ordenada per les corts de Montsó Rafael Rodrigo Universitat de València 2002: Xilxes: XXXXIII cases / bestiar CXXX caps. Faura, Almorig i Rubau: LXVII cases/ bestiar DCCCCXXV. Nules: CC cases / bestiar CCCCLXXX caps. Quart i Benavites: CXXIII cases / bestiar DCLXX CAPS. Vall d'Uixó: CCCLXII cases / bestiar MDCCCCLXXX. Morvedre: DCIII cases/ bestiar CCCXXXXIII. Vila-real: CCCXXVIII cases / bestiar CCCXXXXIII.

¹⁸ Rotllo 02, any 1515, pàg. 151. L'any 1515 se nomenen 63 cases. La informació s'extrau d'un plet amb el senyor bisbe de Tortosa, per pretendre el prelat, que pagaren delme per les garroferes i moreres. Per cada casa que tenia el poble, pagaven un sou. Per aquests rebuts es mostra, que en aquesta època Almenara tenia 63 cases.

¹⁹ Rotllo 02, 1518, pàg. 152. Dades extretes del plet amb el bisbe de Tortosa replegat en el llibre de Comptes vells i ordinaris de la vila: "dona y paga als jurats Pelegri y Joan de la neva per portar a onda, per lo plet dels delmes del sr. Bisbe, LXX sous." un sou per casa dona 70 cases a Almenara.

ANY	CASES	ALTRES
1524	159 ²⁰	
1531	67 ²¹	
1546	127	
1550	116 ²²	361 persones
1555	116 ²³	
1609	118 ²⁴	
1616	200 ²⁵	
1630	100 ²⁶	
1637	125 ²⁷	361 persones
1645	125 ²⁸	349 persones

²⁰ Rotllo 02, 1524, pàg.156. Segons els contribuïents a la col·lecta del General de la Sal en aquest any

²¹ Rotllo 02, 1531, pàg. 170. ROIG BATALLER, T., pàg. 228. El 1531, es nomenen 67 veïns. Segons la llista de cobrament de la tacha d'aquest any.

²² Rotllo 02, 1550, pàg. 170. Segons un cens de població: 116 cases i 361 animes, individus de comunió 42

²³ Rotllo 02, 1555, pàg. 172.

²⁴ BERNAT MARTÍ, J.S., BADENES MARTÍN, M.À., *El crecimiento de la población valenciana (1609-1857)*, València, Edicions Alfons El Magnànim, 1994, pàgs.133-151. BERNAT I MARTÍ, J.S., BADENES MARTÍN, M., *Crecimiento de la población valenciana: Análisis y presentación de los censos demográficos (1609-1857)* Edicions Alfons el Magnànim, Institució Valenciana d'Estudis i Investigació, 1994 Segons cens de Caracena 1609 on s'anota els número de cristians vells i nous: Almenara: cristians vells: 118. Cristians nous: 0. Total: 118

²⁵ ESCOLANO. *Décadas de la historia de la insigne y coronada ciudad y Reino de Valencia / por el licenciado Gaspar Escolano... ; aumentada... y continuada hasta nuestros días por Juan B. Perales ; obra ilustrada con profusión de grabados al cromo... València ; Madrid: Terraza, Aliena y Compañía, 1878-1880 (Valencia: Impr. a cargo de Carlos Verdejo).* BERNAT MARTÍ, J.S. I BADENES MARTÍN, M.A., *El crecimiento de la población valenciana (1609-1857)*, València, Edicions Alfons El Magnànim, 1994, pàgs. 153-172.

En les dècades d'Escolano, publicades l'any 1616, s'esmenten a Almenara aprox C.V.: 200, CN.-, total: 200

²⁶ Rotllo 01, pàg.211, Segons l'informe per augmentar el bovalar de la vila d'Almenara enviat als jurats de València

²⁷ L'any 1637 es nomenen 125 cases i 361 persones de comunió. 6-XII-1637: "en dita vila hi ha 125 cases i persones de comunió 361 i que tots havien complit en lo precepte de la santa mare església".

²⁸ L'any 1645 s'esmenten 125 cases i 349 persones de comunió. 20-XI-1645: "y ha en dita vila 125 casses y en aquelles 349 persones de comunió y que totes han complet en la parròquia".

ANY	CASES	ALTRES
1646	127 ²⁹	
1654	130 ³⁰	500 persones
1658	130 ³¹	500 persones
1692	160 ³²	583 persones
1698	197 ³³	583 persones
1701	200 ³⁴	450 persones de comunió

Figura 2. Taula de recomptes de la població d'Almenara.

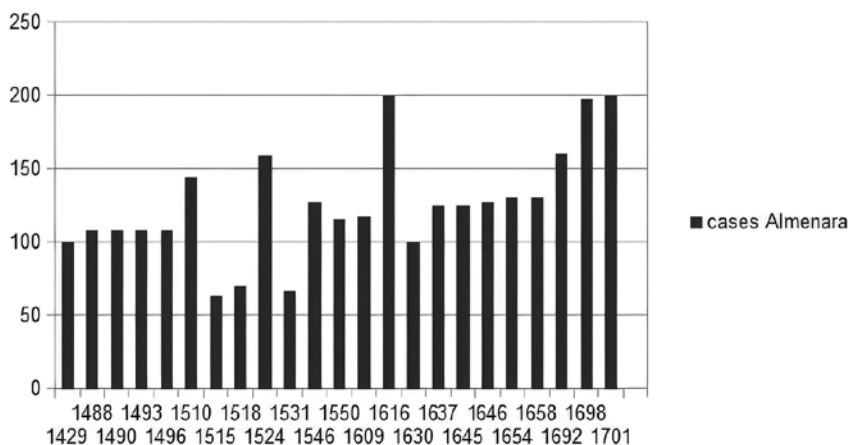

Figura 3. Gràfica de recompte de cases d'Almenara.

²⁹ BERNAT MARTÍ, J. S. i BADENES MARTÍN, M.A., *El crecimiento de la población valenciana (1609-1857)*, València, edicions Alfons el Magnànim, 1994, pàgs.173-191.

³⁰ L'any 1654 s'esmenten 130 cases i 500 persones. 19-XI-1654: "troba que hi ha en dita vila 130 cases y personas de comunió 500 y que totes havien complit en lo precepte de la església".

³¹ L'any 1658 es nomenen 130 cases 500 persones. 8-II-1658: "troba que y ha en dita vila 130 cases y personas de comunió 500 y que totes han complit..."

³² L'any 1698 es nomenen 197 cases i 583 persones. 13-VI-1698: "que hay en dicha villa 197 casas y en ella 583 personas, de las cuales 433 son de comunió".

³³ L'any 1698 es nomenen 197 cases i 583 persones. 13-VI-1698: "que hay en dicha villa 197 casas y en ella 583 personas, de las cuales 433 son de comunió".

³⁴ L'any 1701 es documenten 200 cases i 450 persones de comunió. 20-IV-1701: "troba que en dita vila y a dos-centes cases y personas de comunió 450 y que totes han complit en lo precepte de la sta. Mare església."

En els recomptes de la població d'Almenara (fig.2-3) es pot observar com aquests se succeeixen en períodes irregulars de temps. Comptem amb informació sobre els pobladors des de finals del segle XV. Informació anterior a aquests censos la trobem en alguns llistats de veïns que encara que probablement no proporcionen un número complet de les cases existent, si informen alguns cognoms de veïns establits a la vila (annex 1). Cal destacar la versemblança de les fonts ja que, en alguns recomptes de diferents anys les xifres no varien com es mostra en els més primitius de la població des de 1488 a 1496 on es documenten 108 cases. En altres casos passa a la inversa, en un mateix any, les xifres són variables, a causa probablement de la major o menor serietat en la recopilació de la informació de les fonts històriques utilitzades³⁵. També, pot afectar en la variació de les xifres el fet que el recompte estiga fet pel senyor o el clergat o si el fera el municipi. És el cas, de l'any 1510 en què, en un recompte es documenten 144 cases i en l'altre del mateix any 128 cases. Igualment, destaca la gran diferència de cases documentades entre aquest cens de 1510 i el compte de 1515 amb 63 cases o el de 1518 amb 70 cases. La variació del recompte s'explica per la finalitat del cens ja que, en els dos últims (any 1515 i 1518), es documenten solament els veïns que posseeixen garroferes i moreres en el terme, que han de contribuir amb el delme exigit pel bisbe de Tortosa. Per la qual cosa, el recompte no abasta el número total de les cases de la població. De la mateixa manera, hem de considerar el recompte de l'any 1531 amb 67 cases. Aquest cens sols inclou als veïns que paguen l'impost de la taxa d'aquest any.

En algunes xifres la variació és probablement produïda per migracions, epidèmies, etc. Un exemple és la pesta documentada en els anys: 1428, 1438-9, 1450, 1459, 1466, 1508, 1519, 1523, 1532, 1557, 1647-48. Aquesta malaltia, probablement va perjudicar en el lent creixement poblacional entre 1523 a 1658. Junt amb les tercianes (malària), que afecta molt a la població de la zona a causa de la proximitat a les terres de marjal. Aquesta malaltia apareix intensificada sobretot a partir de 1674-75 i 1728, però es documenta amb molta anterioritat. L'any 1647: "terçanes malignes= en 17 noviembre había en Almenara, afectados en cama de tercianas malignas 440 enfermos³⁶". L'any 1675 s'anota "Emfermedades: Alarmado el Ayuntamiento por muchas defunciones que ocurrían (85) y la continua administración de los cuatro sacramentos a los enfermos, determino

---

35 PERE PUCHAL, P., "La población del País Valenciano hasta la época moderna". ROCA TRAVER, F., "Cuestiones de demografía medieval", Hispania, Madrid, Instituto J. Zurita, CSIC, núm. L, 1953, pàg. 3-36.

36 Rodlo 02, 1647, pàg. 241.

nombrar una comisi3n para que visitase las casas e informase: resultando haber 500 enfermos en cama³⁷. La not3cia següent es troba relacionada amb el brot de terçanes de la vila de l'any 1647: L'any 1650 els municipis d'Almenara, La Llosa i Xilxes decideixen iniciar feines per la dessecaci3n de la marjal, amb indicacions d'obrir una séquia al mar si fora menester³⁸. A aquests fets, cal sumar la inestabilitat de les zones costaneres. Almenara sofreixen atacs successius. Un exemple és el descrit per Cebrián Mezquita de l'any 1523: "Garceran Clavell, Prohom i procurador de Real del Comtat d'Almenara, que vivia al carrer Major, a la casa anteriorment de Vicente Sanz, àlies el Síndic, va morir de forma violenta en una de les seues finques, situades a les llindes del Serradal de la Llosa³⁹". (Zona costera) L'any 1533 es documenta una racia dels turcs a Almenara⁴⁰. Novament l'any 1538 els corsaris entraren a Almenara i La Llosa i atacaren als veïns⁴¹. El 1545 i 1547 són atacades poblacions pr3ximes com Vinar3s i st. Esperit de Gilet⁴². L'any 1583, novament Xilxes i La Llosa⁴³.

En aquest període de lent creixement destaca el cens d'Escolano ca. 1616 amb un total de 200 cristians nous⁴⁴ en la vila, quantitat que desentona considerablement en la gràfica. Cosa que ens porta a pensar que les dades no concorden i no són correctes. No obstant, a final de segle des de 1698 a 1700 si s'estabilitza en unes 200 cases.

Es pot observar com en els censos més primitius es documenten les cases o focs de l'assentament i no realment el nombre d'habitants. La relació entre nombre de cases i habitants és difícil de datar, principalment per la finalitat del recompte en documentar-se amb un objectiu fiscal de càrregues tributàries. El número d'habitants únicament pot deduir-se de la multiplicació

³⁷ Rotllo 02, 1675, pàg. 241.

³⁸ Rotllo 02, 1647, pàg. 226.

³⁹ Rotllo 02, 1523.

⁴⁰ ARV, Real. 1318. ff.90v°-91v° València, 27 de julio 1538.

⁴¹ LAPUERTA, J. "Relato de La Llosa Aniversari de la Carta pobla", *Revista Gerval*.

⁴² BORONAT, P., *Los Moriscos españoles y su expulsión. Estudio histórico-crítico*, pàg. 209-210.

⁴³ FAUVELL, V., *Historia de La Llosa* pàg.392-393. LOPEZ DE GOMARA, F., *Cronica de los barbarrojas*, pub. en RAH memorial histórico español-col. de docum., opúsculos y antigüedades que publica la RAH, T. VI, Madrid, 1853, pàg. 392-393. BORONAT Y BARRANCHILLA, P., *Los Moriscos españoles y su expulsión. Estudio histórico-crítico*, cap. VIII, pàgs. 225-226

⁴⁴ ESCOLANO. *Décadas de la historia de la insigne y coronada ciudad y Reino de Valencia* por el licenciado Gaspar Escolano... ; aumentada... y continuada hasta nuestros días por Juan B. Perales ; obra ilustrada con profusión de grabados al cromo... València ; Madrid: Terraza, Aliena y Compañía, 1878-1880 (Valencia: Impr. a cargo de Carlos Verdejo). BERNAT MARTÍ, J.S., BADENES MARTÍN, M.À.: *El crecimiento de la población valenciana (1609-1857)*, València, edicions Alfons el Magnànim, 1994, pàgs.153-172.

de les cases o veïns per un coeficient que es reputa per mitjana aritmètica del número de persones que compren cada casa. S'han proposat coeficients que van del 3 al 6 ó 7. Així Ruiz Martín⁴⁵ utilitza el coeficient 4,33, Reglá⁴⁶ el 4,5; Lapeyre⁴⁷, Domínguez Ortiz⁴⁸ el 5; Barceló⁴⁹ proposa el 6 ó 7 per a població morisca. La relació entre habitants i veïns que es troben per la regió valenciana durant el segle XIX, oscil·len entre 4 i 4,5, mesures que també es poden aplicar a les èpoques anteriors, per ser les més acceptades per la majoria d'historiadors. Aquestes estimacions hauran de prendre's com a simples hipòtesis de versemblança, variable segons la major o menor riquesa de la recopilació de dades de les fonts històriques utilitzades⁵⁰.

Particularment en els recomptes d'Almenara de l'any 1550 i a partir de 1637 comptem amb doble informació: el nombre de cases i el nombre de veïns. Conseqüentment, aquestes dades ens permeten conèixer el nombre de persones que habitaven per casa.

ANY	CASES	VEÏNS	MITJANA PER CASA
1550	116	361	3,1
1637	125	361	2,9
1645	125	349	2,7
1654	130	500	3,8
1658	130	500	3,8
1698	197	583	2,9
1701	200	450	2,25

Figura 4. Taula de la mitjana d'habitants per casa.

⁴⁵ RUIZ ALMANSA, J., "La población de España en el siglo XVI. Estudios sobre los recuentos de vecindario de 1594, llamados comúnmente censo de Tomás González". *Revista internacional de sociología*, núm.4, t.I., 1943, pàgs. 115-136.

⁴⁶ REGLÁ, J., "Estudio sobre los moriscos, Anales de la Univ de València", vol. XXXVII, 1964, 178. Reglá, J. *Aproximació a la historia del país, València*, 1968.

⁴⁷ LAPEYRE, H., "Geographie de l'Espagne morisque", París, S.E.V.P.E.N., 1959, 304.

⁴⁸ DOMÍNGO ORTIZ, A., *Sociedad y estado en el siglo XVIII español*. Barceolana 1990

⁴⁹ BARCELÓ., M., "Els nins moriscs", Primer congrés d'història del País Valencià, València, III, 1976, pàgs. 327-331.

⁵⁰ PUCHAL, P.P., *La población del País Valenciano hasta la época estadística*. Unv. València, Facultad de Filosofía i Lletres, 1972. ROCA TRAVER, F., "Cuestiones de demografía medieval", *Hispania*, Madrid, Instituto J.Zurita, CSIC, núm. L, 1953, pàgs. 3-36. PÉREZ GARCÍA, J.M., "La historiografía en demografía històrica espanyola durante la edad moderna: un estado de la cuestión. Manuscritos, núm.8, 1990, pàgs 41-70.

Atenent a la recerca de dades, en la vila d'Almenara entre 1550 i 1701 hi vivien una mitjana de tres habitants per casa (fig.4), sembla ser un coeficient baix, però entra dins dels proposats en l'estudi d'aquesta època, coeficients que van del 3 al 6 o 7 per unitat familiar.

En conclusió de tots els censos transcrits considerem que els recomptes de 1515 amb 63 cases, el de 1518 amb 70 cases i de 1531 amb 67 cases no són fiables per conèixer el número real de cases. També considerem que l'aportació d'Escolano de 1616 amb "200 cristians vells", com hem comentat abans, esmenta unes xifres dubtoses. Amb l'eliminació d'aquests censos, es pot observar com la població d'Almenara sempre creix.

Recomptes d'altres poblacions. Taules comparatives

POBLE	CASES	BESTIAR
Vila-real	328	344
Vall d'Uixó	362	1.980
Nules	200	453
Xilxes	43	130
La Llosa	91	820
Almenara	144	700
Quart i Benavites	123	1.170
Faura Almorig i Rubau	67	1.425
Morvedre	1.104	344

Figura 5. Taula de cases i bestiar de pobles pròxims a Almenara segons el cens de Montsó 1510.

Aquestes dades replegades en el cens de Montsó de 1510 (fig.5-6) mostren un major increment d'activitat ramadera en les alqueries morisques de la zona. En La Llosa es registra un coeficient de 9 caps per casa, a Quart i Benavites 9,5, en els llocs de Faura, Almorig i Rubau surt una mitjana de 21,2 caps de bestiar per habitatge i a la Vall d'Uixó 5,4 caps per casa. En contraposició a aquestes xifres se situen les viles cristianes com Nules (2,3), Vila-real (1,05), Xilxes (3,02), Sagunt (0,3), etc. (fig.81-82). Les dades de Sagunt mostren que l'activitat ramadera no és quasi significativa, i que probablement és una

ciutat urbana, dedicada més a sectors terciaris i el desenvolupament d'activitats manufactureres. Tanmateix, Almenara destaca en la taula ja que, malgrat ser una vila cristiana compte un elevat nombre de bestiar en comparació amb les altres viles cristianes amb una mitjana per casa de 4,8 caps de bestiar. Aquesta xifra s'explica possiblement, per la gran activitat que es registra en la compravenda de bestiar en la vila documentada, en les taules de fixació de preus de ramat per part del consell de la vila. Probablement el desenvolupament d'aquesta activitat econòmica en la vila, es va veure afavorida des de l'atorgament reial de fira a Almenara en 1446.

Els bestiaris com diu C. Cipolla, constitueixen el principal «capital fixe» amb el que va comptar la societat preindustrial⁵¹. Cal destacar que el nombre total de caps de ramat inclouet possiblement l'equí, l'oví i el boví. Garcia Càrcer destaca la gran abundància de caps de ramats dels llocs de dependència senyorial i eclesiàstica i és menor en els llocs de reialenc. Les xifres revelen una orientació de l'economia cap a la ramaderia en aquestes zones⁵².

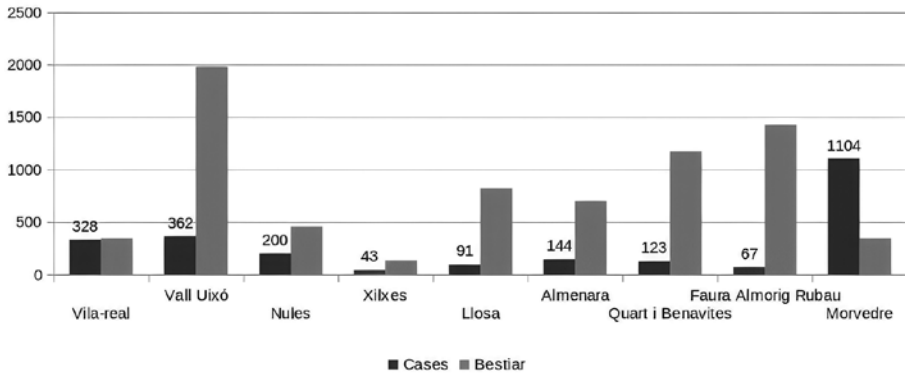

Figura 6. Gràfica dels pobles, cases i bestiar al cens de Montzó. Material inèdit.

POBLE	CASES	SENYOR	VASSALLS
Borriana	300	Reialenc	
Nules	300	Centelles	cristians
Moncofa	70		

⁵¹ CIPOLLA, C. M., *Storia economica dell'Europa pre-industriale*, Bolonia, 1974, pàg. 143-145.

⁵² GARCÍA CARCEL, RICARDO, «La población valeniana del siglo XVI» pàg.56-57.

POBLE	CASES	SENYOR	VASSALLS
Xilxes	30	Proixida	cristians
La Llosa	80	Proixida	moriscs
Almenara	180	Proixida	cristians
Canet	45		cristians
Gilet	100		moriscs
Petrés	140		moriscs
Quart	60	Proixida	moriscs
Benavites	60	Comte de Concentaina	
Quartell	60	mitat comte de Concentaina i Proixida	
Larap	60		
Alqueria Blanca	60		moriscs

Figura 7. Taula dels focs dels pobles propers a Almenara amb la informació proporcionada per Luís Cebrián Mezquita de l'any 1600.

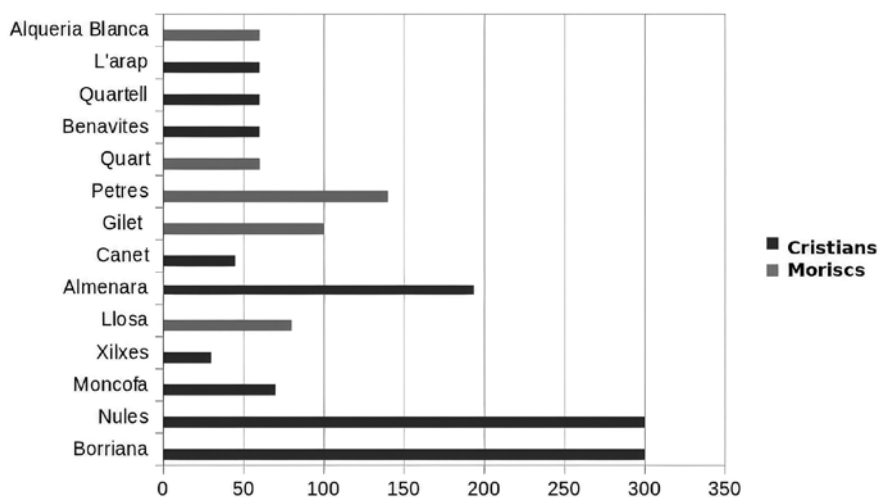

Figura 8. Gràfica de població de pobles propers a Almenara.

El llibre de bateig

En general la font on podem extraure més informació sobre els habitants de la vila d'Almenara són els llibres de bateig, defunció, casament i confirmació de l'arxiu parroquial d'Almenara. Allò que ens ha arribat dels llibres, són les transcripcions fragmentades de Luís Cebrián Mezquita que va realitzar a principi del segle XX. Cebrián en les seues descripcions dels manuscrits, detalla que alguns falten i es troben incomplets. Aquest cronista va estudiar el primer llibre de bateig de la parròquia datat en 1553, amb informació que es concentra en la nostra època d'estudi. Els primers llibres de confirmació i defunció són del segle XVII. En el primer llibre de bateig, es documenten els naixements i batejos dels veïns d'Almenara per any. En el llibre de bateig, apareixen documentats en els primers anys el menor batejat de vegades sense diferenciació de sexe, el pare i la mare i, els compares i comares, és a dir, padrins o madrines que participaren en l'acte de bateig. Amb aquests es nomena el vicari, rector o prevere que participaren en la celebració. En les primeres notes, les dones documentades que apareixen esmentades com a mare de l'infant o com a madrina, no es nomena el seu nom ni cognoms, sols es diu de qui són muller "...sa muller" o com "la muller de..." Mentre que, si són donzelles, no casades, apareix com "la filla de..." o "donzella". En cas que la madrina siga viuda es nomena el nom o "la viuda de...". Una altra característica en les fonts és que en el moment de documentar les dones aveïnades (quan comencen a escriure els noms de les dones en les partides de bateig) és el fet que apareixen amb el cognom del pare o del marit efeminat, de Bonet com a Boneta, de Clavell com a Clavella... finalment en les partides que s'aproximen més al segle XVII es documenten els noms femenins amb el seu cognom, al costat del cognom del marit separat d'un "y" i continuat del nom i cognom del marit, com a mesura aclaridora.

Tanmateix, un altre punt a destacar en el llibre de bateig dels primers anys, és que en un mateix bateig actuaven alhora entre tres o més compares i tres o més comares per a un sol infant. Aquesta mesura es reduirà fins a un sol compare i una comare per xiquet, a final de segle. A banda, actuen com a compares i comares quasi sempre les mateixes persones en tots els batejos. I es nomenen a les persones més benestants de la vila en els actes⁵³.

---

⁵³ SÁNCHEZ CARRIÓN, J. J., "Reflexiones sociológicas sobre el recuento de la población (a partir del siglo XVII)" *Historia y Política*, núm. 6, 2001, pàg 138-159. RUIZ MARTÍ, F., "Demografía eclesíastica hasta el siglo XX" púb. VAQUERO, Q.; MARTÍN MARTÍNEZ, T.; VIVES GATELL, J. (eds.) *Diccionario de historia eclesíastica de España*, Madrid, Instituto Enrique Florez 1972.

La informació de les partides de bateig que van ser transcrites per Cebrià no estan completes. Per tant, la informació es troba molt esbiaixada per a fer un estudi sobre els habitants de la zona. Per una banda, ens trobem amb poca informació sobre la població femenina, i per altra els padrins es repeteixen en la majoria dels batejos. Malgrat que no es troba completa la informació dels llibres, Luís Cebrià Mezquita es va preocupar d'anotar el número de naixements i batejos que es produïen per any i una relació dels cognoms dels habitants d'Almenara també per any, que transcrivim a continuació en forma de taula 9 i figura 10.

ANY	NÚMERO	ANY	NÚMERO	ANY	NÚMERO
1553	40	1554	16	1555	
1556	17	1557	20	1558	14
1559	25	1560		1561	15
1562	39	1563	25	1564	19
1565	35	1566	31	1567	20
1568	18	1569	20	1570	13
1571	19	1572	26	1573	20
1574	16	1575	26	1576	
1577		1578	18	1579	20
1580	35	1581	20	1582	22
1583	16	1587	26	1588	24
1589	28	1590	28	1591	34
1592	24	1593	32	1594	40
1595	28	1596	30	1597	40
1598	36	1599	29	1600	30
1601	29	1602	25	1603	26
1604	32	1605	24	1606	16
1607	37	1608	30	1609	29
1610	30	1611	35	1612	23

ANY	NÚMERO	ANY	NÚMERO	ANY	NÚMERO
1613	21	1614	29	1615	21
1616	30	1617	26	1618	24
1619	21	1620	16	1621	19
1622	23	1623		1624	

Figura 9. Taula de número de batejos i naixements d’Almenara segons el llibre de batejos transcrit per Luís Cebrián Mezquita.

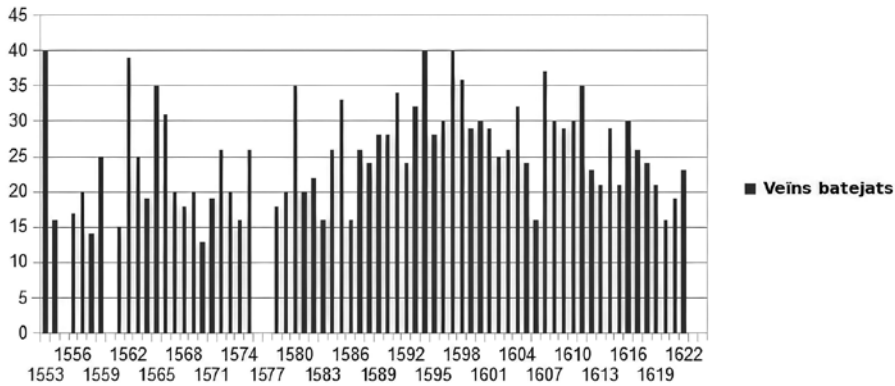

Figura 10. Gràfica dels veïns batejats. Material inèdit.

L’etapa cronològica d’aquesta gràfica pertany a l’època preindustrial moment en què el cicle demogràfic té altes taxes de natalitat i mortalitat. Estableix la natalitat en 40/1000, és a dir, de 40 nascuts d’entre 0 a 4 anys, hi ha 1.000 habitants. Per tant, segons aquest coeficient a Almenara l’any 1553 i tenia 1.000 habitants. Aquestes xifres es mantenen amb un càlcul aproximat en els anys: 1562 (39 batejats) 1565 (35 batejats) 1580 (35 batejats) 1594 (40 batejats) 1597 (40 batejats) 1598 (35 batejats) 1607 (37 batejats). Els infants nascuts indiquen l’existència del mateix nombre de dones fèrtils en l’any documentat. La variable fecunditat es mostra elevada com és d’esperar en una població que no limita voluntàriament la natalitat. Mentre que, el màxim de naixements és de 40, el mínim és de 13 batejats l’any 1570. Pròxima a aquesta xifra es documenten els anys següents: 1554 (16 batejats) 1556 (17 batejats) 1558 (14 batejats) anys 1570 (13 batejats), 1561 (15 batejats), 1574 (16 batejats), 1583 (16 batejats), 1586 (16 batejats), 1606 (16 batejats), 1620 (16 batejats).

Si comparem els anys que tenim documentació de xifres de naixements amb els anys en què es documenten els censos de focs o cases podem conèixer un càlcul més aproximat dels habitants per casa. Segons els censos entre els anys 1550 i 1555 es documenten 116 cases a Almenara, no tenim relació de batejos en aquests dos anys però sí en els anys pròxims 1553 (40 batejats) i 1554 (16 batejats). Per la informació de recompte de cases dels censos podem considerar que l'any 1553 hi havia 116 cases i 40 batejats que correspon a una taxa de 1.000 veïns amb una mitjana d'habitant per casa de 8,6 habitants. Malgrat això, l'any 1554 amb 116 cases es troben a 400 veïns que corresponen a 3,4 habitants per casa. Una altra data on podem comparar censos amb els recomptes dels batejos és l'any 1609. El 1609 es documenten 118 cases i 29 batejats, que dona unes xifres de 725 veïns que correspon a 6,2 habitants per casa. No obstant a aquests percentatges cal aplicar les taxes de mortalitat que minvem considerablement el número total de la població en un 50/1.000 amb 50 morts de cada mil habitants. Aquestes xifres no coincideixen amb les dades obtingudes en l'apartat anterior, on hem extret una mitjana de 3 veïns per casa des de 1550 fins a 1700, cosa que indica el caràcter hipotètic de les xifres obtingudes.

En la taula es pot observar com el descens d'infants nascuts de 1553 a 1554 és molt pronunciat per la qual, hem de determinar quins esdeveniments ocorren aquests anys per explicar el declivi. L'any 1553 és l'últim any de construcció de les muralles noves de la vila, molts dels manobres que amb les seues famílies s'havien traslladat a la vila per treballar en la construcció dels murs possiblement se n'anaren per buscar nova feina. Hem de recordar que l'arquitecte de les obres era de Santander, i s'experimenta una gran migració de pedrapiquers biscaïns al regne de València i La Plana de Castelló per reedificar immobles i realitzar muralles⁵⁴. Aquests habitarien a l'hostal i les cases dels veïns que llogarien habitacions, andanes,... establits a la vila durant els 10 anys de construccions de la muralla segons apareix al llibre de la muralla i augmentant, per tant el número d'habitants de la vila. L'any 1554 és possible que en acabar les obres, es traslladaren fins a una altra vila, per exemple la de Cullera per fer allí muralles noves,

---

⁵⁴ MARTÍ, J.A., «Obra en piedra. Maestros vizcaínos en La Plana de Castellón (siglos XV-XIV)», *Millars: espai i Història*, 29, 2006 pàgs. 133-150. SÁNCHEZ ADELL, J.; SÁNCHEZ ALMELA, E., *Defensa y seguridad de una villa medieval: Castellón de la Plana*, Ed. SCC, 2003. GARCIA LISON, M., "Marcas de cantería en Peñíscola, Cervera y Morella" en *Boletín del Centro de Estudios del Maestrazgo* núm. 15, 1986, pàgs. 96-98. ZARAGOZA, A., "El arte del corte de piedras en la arquitectura valenciana del cuatrocientos: Francesch Baldomar y el inicio de la esterotomía moderna", en *Actas del I Congreso de Historia del Arte Valenciano*, 1993, pàg. 97-104.

com especifica el contracte de la construcció de les muralles⁵⁵. Aquesta suposició tindria més validesa si comptàrem amb la documentació censal i de bateig de 1543, moment que inicien les obres de la muralla, per observar si les xifres augmenten proporcionalment, com paral·lelament descendeixen l'any 1554.

Ara bé, quins eren els membres que formaven la família nuclear², quantes generacions de la mateixa família habitaven en la mateixa casa? Aquestes preguntes estan condicionades per les mesures de les parcel·les de les cases, si les dimensions de la casa ho permet habiten diverses generacions en ella⁵⁶. No obstant això, en el cas d'Almenara no són parcel·les grans. Possiblement la gran majoria de les cases van ser subdividides per als hereus o bé amb un creixement en altura (sense sobrepassar el límit d'altura establert pel municipi) o bé, partir la finca per la mitat. Per altra banda, existeixen cases en la població d'Almenara on vivien diverses famílies, és el cas del palau senyorial on habitaven els servents i la família, el cirurgià de la vila documentat en 1546, els encarregats de la cambra i la família (doc. 1666), el rector en alguns períodes, etc. L'hospital de la vila també era un immoble que albergava a molta gent. Habitaven els orfes i els malalts rodamóns, junt a les dones mundanes. L'hostal amb capacitat per a 30 persones, segons dades l'any 1525. La comunitat del convent amb 11 monjos documentats els anys 1611, i els seus serfs. Aquestes propietats, destaquen de la resta d'habitatges amb famílies nuclears. En el cas d'Almenara comptem amb documentació per extraure el número que componia la família nuclear almenys entre els anys 1550 a 1700 amb un total de 3 habitants de mitjana com hem vist abans.

Els cognoms dels veïns d'Almenara que es documenten en les partides de bateig, es troben distribuïts per any des del primer any 1553 successivament. De vegades en les notes es distingeix el lloc d'origen i on habiten. En algunes partides només es documenta els cognoms dels veïns nous, de manera que són transcrits pocs noms. L'origen dels aveïnats és difícil conèixer-lo a través dels cognoms, encara que s'anomenen: Català, Sevillà, Romano, Vilaplana, Vila-real, Cabanes, Algímia, Mallorquí, Manresa, Girona, Barceló, Rosselló, Burdeos, Francés, Santander, Catalunya, Huesca, Almassora, Sardenya, Monserrada, Tarressa,... podria ser el seu lloc d'origen o no. Si ho considerem com el lloc d'origen com es pot observar en la

⁵⁵ FERRI CHULIO, A. de Sales, *Mossèn Miquel de Santander, prevere, y la muralla de la vila Reial de Culleraa 1553-1556*, Cullera 1998.

⁵⁶ GLICK, T.F., *Paisajes de conquista: Cambio Cultural y geográfico en la España medieval*, Univ. València, 2007, pàg. 191.

fig.11, hi ha una majoria d'habitants procedents del territori valencià, seguit de Catalunya. Igualment, alguns d'aquests cognoms, poden ser malnoms o fer referència a la feina que desenvolupen: és el cas de Fuster, Corretger, Sabater, Pastor, Oller, Argent, Palafangueta, Ferrer, Cantero... La gran majoria dels cognoms, pareixen noms cristians, però alguns pocs, estan cristianitzats o fan referència al seu origen musulmà. És el cas de: Morisch, Alnacens, Alfanaqui, de Moros, Faquinet, Naraba, Salsala, Cassim...

VALÈNCIA	CATALUNYA	RESTA PENÍNSULA	ITÀLIA
Almassora	Catalunya	Mallorca	Roma
Cabanes	Terrassa	Sevilla	Milà
Borriana	Rosselló	Santander	Sardenya
Vila-real	Montserrat	Osca	
Pallàs	Girona	Villahermosa	
Algímia	Manresa	Saragossa	
Morvedre	Llobregat	Aragó	
Benavites			
Benifairó			
Faura			
València			

Figura 11. Taula d'origen dels pobladors.

En passar els cognoms documentats a una taula cronològica es pot observar l'entrada de població nova en determinats períodes i la permanència o migració dels veïns de la vila d'Almenara. La taula mostra l'entrada de nous pobladors amb nous cognoms en l'any 1557 i en el 1560-65, entre els anys 1572 i 1575, i l'any 1582. També es pot observar com cognoms documentats en Almenara des de 1553 apareixen també en el llibre d'arrendaments de 1699 com a habitants establits en La Llosa. El llistat de cognoms i la taula es podran llegir en l'annex 2 anomenat taula i llistat de cognoms documentats en els Quinque Libri.

Composició de la població urbana i rural

La majoria de la població en el terme d'Almenara s'assenta en la zona urbana amb la categoria de vila cap del comtat. Solament algunes famílies es troben disperses vivint aïllades de la població a causa dels seus oficis. És el cas dels moliners i les seues famílies que habitaven en els dits molins dispersos pel terme. En Almenara es trobava el molí de Dalt i el molí de Baix, en la partida dels Molins a la zona Sud-oest del terme. Per altra banda, es troben barraques en la zona costanera pròximes a la torre de costa, on comença a desenvolupar-se el barri mariner pareix ser a partir del segle XVI. Però pràcticament, la població es concentra en la vila (fig.12).

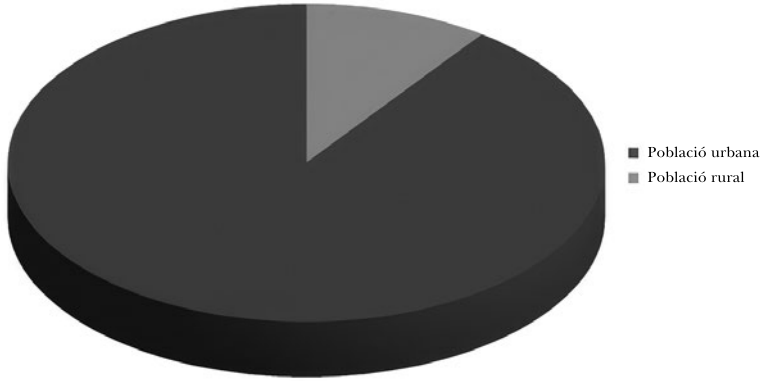

Figura 12. Gràfica de població rural i urbana.

Població activa i passiva

Certament, més de la meitat de la població ens és desconeguda pel que fa a la seua dedicació laboral, on hauria d'incloure's també la població femenina, molt poc documentada. Cal incloure les viudes de les quals només s'esmenta l'estat civil⁵⁷ o els pobres i orfes que abunden en el llibre de l'hospital

⁵⁷ FERNÁNDEZ, MUÑOZ, A., SEGURA, C., eds. *Trabajo de Las mujeres en la edad media hispana*. Vol. 3. Asociación Cultural Al-Mudayna, 1988. GOLDBERG, P. J. P. "Female labour, service and marriage in the late medieval urban north." *Northern history* 22.1, 1986, pàgs. 18-38. DE MOOR, T., VAN ZANDEN, J.L., "Girl power: the European marriage pattern and labour markets in the North Sea region in the late medieval and early modern period." *The economic history review*, 63.1, 2010, pàgs. 1-33. HONEYMAN, K., GOODMAN, J., "Women's work, gender conflict, and labour markets in Europe, 1500-19001." *The economic history review* 44.4, 1991, pàgs. 608-628.

i arribaven a la vila en la recerca d'algun treball o d'atenció⁵⁸. La divisió de la població activa dins dels límits per a l'anàlisi d'aquest període podria dividir-se en tres apartats: llauradors, ramaders i pescadors, artesans i oficials amb algun càrrec municipal, religiosos, serfs i comerciants. Cebrián Mezquita, només documenta a les persones que posseïen ramat en la vila durant el segle XVI. La majoria de les persones nomenades en aquestes relacions, eren famílies importants de la vila. Això no obstant, de manera general les cases comptaven amb animals domèstics per el manteniment de la família: cabres, gallines, conills o inclús porcs. En el sector secundari, els oficis que sempre es nomenen són el de ferrer, terrisser, velluter, sastre i sabater... El sector terciari considerem que probablement alguns dels artesans es dedicaven també a ser comerciants oferint els seus productes. S'inclourien en aquest sector, els serveix a la comunitat. És el cas dels encarregats de les expenedories: tenda, mesó, forn... En els llibres, es documenten també alguns criats del senyor de la vila i d'alguna altra dignitat documentada assentada en les poblacions. Considerem que no sols el comte i d'altres dignitats disposarien de serfs sinó també les famílies adinerades de la vila. Les quals apareixen documentades en el llibre de bateig amb càrrec de compares i comares. També entren en aquest grup, per exemple aquelles posseïdores d'un gran número de caps de ramat o terres. Mentre que, el número de persones dedicades al culte diví és ampli, contant amb beneficiats de l'església, en un mateix any es nomenen: vicari, sermonejador, rector, prevere i tants beneficiats com capelles hi havia en l'església i en la vila. Cal incloure també, els frares de la comunitat del convent, l'any 1611 es documenten onze monjos. Una altra peculiaritat és que es destaca el qualificatiu de dignitats: *honorable*, *magnífic*, *En*, en algunes persones documentades en el llibre de bateig. Tanmateix, la informació d'aquest llibre es troba tan minvada que no es pot fer una aproximació del que podrien ser percentatges poblacionals de divisió d'activitats econòmiques.

En referència a la població passiva la formaria un grup minoritari configurat pels vells i infants a causa de l'alta mortaldat d'aquests en l'època medieval. I en menor mesura, caldria incloure els pobres i malalts. El número aquests últims augmentaria en períodes d'epidèmia, com la pesta negra que prolifera en el segle XIV, XV i XVI o la malària documentada en el segle XVI⁵⁹.

⁵⁸ Llibre de l'honorable hospital de la vila d'Almenara.

⁵⁹ CÁRCEL, GARCÍA, R., "El censo de 1510 y la población valenciana de la primera mitad del siglo XVI." *Cuadernos de geografía*, 18, 1976, pàg. 49-66. ARDIT LUCAS, M., "Población de la ciudad de València: Siglos XVI-XVIII." 2009. Luís Cebrián Mezquita documenta que a València es va patir la pesta els anys 1508, 1519, 1523, 1532 i 1557. Arxius parròquials d'Almenara.

Amb l'estudi del llibre de bateig hem elaborat les taules següents amb una relació de professions documentades. No obstant això, en el llibre de bateig de l'església parroquial es documenten escasses dades sobre l'ofici de les persones documentades. La informació d'aquest llibre de bateig comença des de 1553, com hem dit abans. Aquests apareixen estructurats segons es nomenen per: dignitats, religiosos, artesans, serveis, oficials...

Teixits	Fusta	Argila	Argent	Calçat	Altres
Sastre	Alarder	Torner	Argenter	Sabater	Pintor
Velluter	Fuster	Terriser	Rellotger	Boter	Cerer
Filador				Espardenyer	Vidrer
Seder				Correger	
Passamaner					
Torcedor					
Teixidor de llana					

Figura 13. Taula dels artesans documentats

Religiosos	Oficials	Serfs	Sanitaris	Construcció	Oficis
predicador	justícia	criada	cirugià	mestre d'obra	mercader
prevere	jurat en cap	criat	metge	mestre de vila	duler porcs
prevere major	jurat	majordom	boticari	obrer	duler bovins
rector	musçafa	agranadora de l'església	madrina	manobre	duler ovins
comandador de crist	batlle		majordom de l'hospital	lloguer de portadores	organista
vicari	ministre		barber	canter	mestre d'escola
sermonejador	notari-escrivà				tallador

regidor de la cura de les ànimes	sequier sequia Major				estanquer
ermità	sequier bassa				tender
mestre de capella	sequier s.Parada				carnisser
prior	oller				posader
frare	corredor públic				moliner
sor	col·lector				hostaler
beata	guardes portal				former

Figura 14. Gràfica d'oficis del sector terciari documentats

Conclusió

Com a cloenda, en aquest estudi hem recopilat una gran quantitat de recomptes i dades per fer un estudi de la població d'Almenara entre els segles XIII i el XVII. Malgrat aquesta abundant recopilació, hem pogut observar que les dades medievals són escasses, les transcripcions del llibre de Bateig de la vila de Lluí Cebrian Mezquita estan incompletes i els censos o recomptes són discontinus i tenen un caràcter tributari. No obstant, al combinar totes les fonts hem aconseguit l'elaboració d'aquesta anàlisi de la població d'Almenara en el referit període.

BIBLIOGRAFIA

ARANGÓ VILA-BELDA, J., "Los censos de población españoles en perspectiva histórica", en INE (ed.) *Primeras Jornadas de Estadística Española*, vol.3, Madrid, Instituto Nacional de Estadísticas 1982, pàgs. 51-72.

ARDIT LUCAS, M., "Población de la ciudad de València: Siglos XVI-XVIII." 2009.

BARCELÓ., M., "Els nins moriscs", Primer congrés d'història del País Valencià, València, III, 1976, pàgs. 327-331.

BERNAT MARTÍ, J.S., BADENES MARTÍN, M.À., *El crecimiento de la población valenciana (1609-1857)*, València, Edicions Alfons El Magnànim, 1994, pàgs.133-151.

BORONAT Y BARRANCHILLA, P., *Los Moriscos españoles y su expulsión. Estudio histórico-crítico*, cap. VIII, pàgs. 225-226.

BURNS, R. I., "Los mudéjares de la Valencia de las cruzadas: un capítulo olvidado de la historia islámica". *Sharq Al-Andalus*. N. 1 (1984). ISSN 0213-3482, pàg. 15-34.

CÁRCEL, GARCÍA, R., "El censo de 1510 y la población valenciana de la primera mitad del siglo XVI." *Cuadernos de geografía*, 18, 1976, pàg. 49-66.

CIPOLLA, C. M., *Storia economica dell'Europa pre-industriale*, Bolonia, 1974, pàg. 143-145.

CORRIENTE, F., *Diccionario de Arabismos y voces afines del iberorromance*.

DE MOOR, T., VAN ZANDEN, J.L., "Girl power: the European marriage pattern and labour markets in the North Sea region in the late medieval and early modern period." *The economic history review*, 63.1, 2010, pàgs. 1-33. HONEYMAN, K., GOODMAN, J., "Women's work, gender conflict, and labour markets in Europe, 1500-19001." *The economic history review* 44.4, 1991, pàgs. 608-628.

DOMÍNGO ORTIZ, A., *Sociedad y estado en el siglo XVIII español*. Barcelana 1990.

ESCOLANO. *Décadas de la historia de la insigne y coronada ciudad y Reino de Valencia* / por el licenciado Gaspar Escolano ...; aumentada ... y continuada hasta nuestros días por Juan B. Perales; obra ilustrada con profusión de grabados al cromo ...València ; Madrid: Terraza, Aliena y Compañía, 1878-1880 (Valencia: Impr. a cargo de Carlos Verdejo).

FAUVELL, V., *Historia de La Llosa* pàg.392-393. Lopez de Gomara, F., *Cronica de los barbarrojas*, pub. en RAH memorial histórico español- col. de docum., opúsculos y antigüedades que publica la RAH, T. VI, Madrid, 1853, pàg. 392-393.

FERNÁNDEZ, MUÑOZ ,A., SEGURA, C., eds. *Trabajo de Las mujeres en la edad media hispana*. Vol. 3. Asociación Cultural Al-Mudayna, 1988.

FERRER I MALLOL, M.T., "Emigración, Musulmanes, Corona de Aragón, Edad Media", *Consell superior de Investigacions científiques*. Aniversari de l'Expulsió dels Moriscs. Port dels Alfacs. Congrés internacional (Sant Carles de la Ràpita, 1990), Barcelona, Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1994, pàgs. 19-26.

FERRER NAVARRO, R., *Conquesta y repoblación del reino de Valencia*, Valencia, 1999. GUINOT. E., *Los valencianos de tiempos de Jaime I. La formación de una sociedad feudal en el Mediterráneo del siglo XIII*, Valencia, 2011, pàg. 121-137.

- FERRI CHULIO, A. de Sales, *Mossèn Miquel de Santander, prevere, y la muralla de la vila Reial de Culleraa 1553-1556*, Cullera 1998.
- GARCÍA ESPAÑA, E., "Censos de población españoles", *Estadística Española*, vol. 33 núm. 128, 1991, pàgs . 441-500.
- GARCÍA CARCEL, RICARDO, «La población valeniana del siglo XVI» pàg.56-57.
- GLICK, T.F., *Paisajes de conquista: Cambio Cultural y geográfico en la España medieval*, Univ. València, 2007, pàg. 191.
- GOLDBERG, P. J. P. "Female labour, service and marriage in the late medieval urban north." *Northern history* 22.1, 1986, pàgs. 18-38.
- GUICHARD, P., *Al-Andalus frente a la conquista cristiana*. Univ. València, 2001.
- GUINOT, E. *Els límits del Regne: el procés de formació territorial del País Valencià medieval (1238-1500)*, Edicions Alfons El Magnànim, Valencia, 1995. TORRÓ, J; GUINOT, E., *Repartiments a la corona d'Aragó (segle XII-XIII)*, Unv. Valencia, 2007, pàg. 134.
- LAPEYRE, H., "Géographie de l'Espagne morisque", París, S.E.V.P.E.N., 1959, 304.
- LAPUERTA, J. "Relato de La Llosa Aniversari de la Carta pobla", *Revista Gervol*.
- LÓPEZ DE COCA CASTAÑER, J.E., "SOBRE LA EMIGRACIÓN DE MUDEJARES AL REINO DE GRANADA", *REVISTA DE HISTORIA MEDIEVAL*, 12, PÀGS. 241-258.
- LÓPEZ RODRÍGUEZ, C., NOBLEZA Y PODER POLÍTICO EN EL REINO DE VALENCIA: 1416-1446, 2005.
- MARTÍ, J.A., «Obra en piedra. Maestros vizcaínos en La Plana de Castellón (segles XV-XIV)», *Millars: espai i Història*, 29, 2006 pàgs. 133-150.
- MELÓN RUÍZ DE GORDEJUELA, A., "Los censos de población en España", *Estudios Geográficos*, núm. 43, 1951, pàgs. 203-281. GARZÓN PAREJA, M., *Historia de la hacienda en España*, vol.1, Madrid, Instituto de Estudios Fiscales, 1984.
- PERE PUCHAL, P., "La población del País Valenciano hasta la época moderna". Roca Traver, F., "Cuestiones de demografía medieval", *Hispania*, Madrid, Instituto J. Zurita, CSIC, núm. L, 1953, pàg. 3-36.
- PUCHAL, P.P., *La población del País Valenciano hasta la época estadística*. Univ. València, Facultad de Filosofía i Lletres, 1972. ROCA TRAVER, F., "Cuestiones de demografía medieval", *Hispania*, Madrid, Instituto J.Zurita, CSIC, núm. L, 1953, pàgs. 3-36. PÉREZ GARCÍA, J.M., "La historiografía en demografía històrica espanyola durante la edad moderna: un estado de la cuestión. Manuscritos, núm.8, 1990, pàgs 41-70.
- REGLÁ, J., "Estudio sobre los moriscos, Anales de la Univ de València", vol. XXXVII, 1964, 178. Reglá, J. *Aproximació a la historia del país*, València, 1968.
- RUIZ ALMANSA, J., "La población de España en el siglo XVI. Estudios sobre los recuentos de vecindario de 1594, llamados comúnmente censo de Tomás González". *Revista internacional de sociología*, núm.4, t.I., 1943, pàgs. 115-136.
- SÁNCHEZ CARRIÓN, J. J., "Reflexiones sociológicas sobre el recuento de la población (a partir del siglo XVII)" *Historia y Política*, núm. 6, 2001, pàg 138-159. RUIZ MARTÍ, F., "Demografía

eclesiastica hasta el siglo XX” púb. VAQUERO, Q.; MARTÍN MARTÍNEZ, T.; VIVES GATELL, J. (eds.) Diccionario de historia eclesiastica de España, Madrid, Instituto Enrique Florez 1972.

SÁNCHEZ ADELL, J.; SÁNCHEZ ALMELA, E., *Defensa y seguridad de una villa medieval: Castellón de la Plana*, Ed. SCC, 2003. GARCIA LISON, M., “Marcas de cantería en Peñíscola, Cervera y Morella” en Boletín del Centro de Estudios del Maestrazgo núm. 15, 1986, pàgs. 96-98.

SOLDEVILA, F., (Ed.), *Jaume I, Bernat Desclot Ramon Muntaner, Pere III. Les quatre grans cròniques. Revisió del text pròlegs i notes*. Barcelona: 1971.

ZARAGOZA, A., “El arte del corte de piedras en la arquitectura valenciana del cuatrocientos: Francesch Baldomar y el inicio de la esterotomía moderna”, en Actas del I Congreso de Historia del Arte Valenciano, 1993, pàg. 97-104.

VALLDECABRES RODRIGO, R. (ed.) *El cens de 1510 relació dels focs valencians ordenada per les corts de Montsó*. Fonts històriques Valencianes. Univ. València, 2002.

ANNEXES

L’any 1546 es documenten els representants familiars o caps de família, en el recompte de les cases d’aquest any, elaborat a manament dels estaments del regne a la vila d’Almenara. On es detallen 127 cases. Arxiu Historic Fundacion Peñarroja Benavites 1993, Almenara n° 310

Primo lo monestir de ntra. s^a. del Roser de l’Orde de Predicadors.

Lo hostel de fora de Vicent Navarro.

Casa de Joan Villar

casa de Antoni Barbera

casa de Joan Hivañes

casa de Llich Faet

casa de Matheu Moreno

casa de Lluch Bonet

casa de Vicent Plaça y Macia Serra son gendre

casa de Antoni Peyrats

casa de Nicolau Segui

casa de Batiste Ricart

casa de la viuda de Joan Calbo de Beltran

casa de mossèn Andreu Campos prevere

casa de la viuda de Jaume Gutierrez

casa de Pere Joan Marsanach nott

casa de mossèn Gaspar Castell prevere

casa de Mateu Magi

casa de Macia Gomis

casa de Pere Garcia

casa de Joan Campos

casa de Joan Pecantet
casa de Joan Calbo de Guillem
casa de Pere Salvador
casa de Cosme Sebria
casa de Gaspar Gomis
casa de Esteve Campos
casa de Joan Seguí
casa de Mateu Seguí
casa de Francesc Marsanach
casa de Martí Gomis major
casa de Josep Guillem
casa de Jaume Gavalda
casa de Francesc Sebria
casa de la viuda de Josep Guimera
casa de Hieroni Royo
casa de Bernat Rodes
casa del rector mossèn Hieroni Moras prevere
casa de la viuda de Antoni Vidal y sa nora
casa de Josep Seguí
casa de Josep Inglés
casa de Lluch Seguí
casa de Antoni Fenolles
casa de Joan Faet
casa de Joan Font
casa de Tomas Gomis
casa de Sebastia Morales
casa de Joan Sevilla
casa de Pere Gomis
casa de Joan Casanova
casa de Domingo Royo
casa de la viuda de Joan Royo
casa de Joan Garcia
casa de Joan Ferrer menor
casa de Martí Lledesma
casa de Joan Redo
casa de Pere Morales
casa de Pere Calbo
casa de la viuda de Miquel Verdejo
casa de Joan Serra
casa de Bertomeu Demetto
casa de Esteve Seguí
casa de Pere Benedito

casa de Ramon Nottis
casa de Andreu Vilapana i Cristofol Mora son gendre
casa de la viuda de Antoni Monell
casa de Pere Eram
casa de Pere Cassanya
casa de la viuda de Jaume Serra
casa de Felip Garcia
casa de Tomas Royo
casa de Pasqual Royo
casa de la viuda de Pere Gostant major
casa de Vicent Favar
casa de Miquel Torres
casa de Joan Royo
casa de la viuda de Pere Gostant menor
casa de Josep Guallart
casa de Antoni Font
casa de Jaume Porta
casa de Pere Gandiano
casa de la viuda de Vicent Faet
casa de Vicent Porta
casa de Joan Volta
casa de la viuda de Bernat Favar i Pere de la casa son gendre
casa de Bernat Dura
casa de Martí Gomis menor
casa de Luís Serra
casa de Miquel Vilaplana
casa de Joan Pillardo
casa de Joan Pancot
casa de Vicent Guimera
casa de Arnau Bretant
casa de Cristofol Andres
casa de Jaume Lluch
casa de Joan Jover
casa de la viuda de Hieroni Royo
casa del mossèn Joan Demeto prevere
casa de Joan Badia
casa de Joan Garcia Castanyer
casa de Joan Ferrer major
casa de Jaume Agostí
casa de Bernat Dasca
casa de Marcelo Roda
casa de Joan Navarro

casa del doctor Gaspar Colomar
 casa de Joan Cebrián
 casa de Florentí Bonet
 casa de Joan Aragonés
 casa de Guillem Batalla
 casa de Joan Vilaplana
 casa de Matheu Plaça
 casa de Sebastia Ferrer
 Martí Domingues sirugia lo qual habita en la casa y palacio del ilustre
 compte de Almenara
 casa de Josep Ferrer
 casa del consell en la qual habita lo horganiste
 casa de les presons en la qual habita lo ministre
 casa de la viuda de Domingo portaler

Luís Serra i Pere Jover jurats de la dita vila de Almenara (...)Pere Joan Marsanach notari (...), testimonis mossèn Andreu Campos i Batiste Ricart llaurador de la dita vila de Almenara. Les cases són en numero 127”.

ANNEX 11 LLISTAT DE COGNOMS DOCUMENTATS EN ELS QUINQUE LIBRI. CEBRIÁN MEZQUITA, LUÍS (transcripció del), Libro de Bautismos, Matrimonios y Confirmaciones desde 1553 al año 1654. archivo parroquial. Cuaderno 38-1º. Primer Llibre de batejos de la esglesia parroquial de Almenara dels anys 1553 al 1654, Rollo. 3 pàg, 272 any 1553. Cd projectable, Universitat de Navarra.

- Any 1553, els cognoms citats en el llibre de bateig són: Porta, Ferrer, Gomis, Vila, Polo (de La Llosa), Jover, Forner, Frach, Blay, Ferris, Vidre, Sebria, Dasca, Doménech, Badia, Segui, Plaça, Pancot, Guimera, Marsanach, Front, Calbo, Alos, Vergar, Gostans, Verdejo, Julia, Belles, Pecant, Lopes, Serra, Dolz, Correger, Martinez, Sylvia, Juanes (de La Llosa), Llop.
- Any 1554, cognoms existents: Caritat, Peyrats, Royo, Monfort, Pelegri, Erau, Bonet, Fuster, Llopis, Pinos, Gaso, Garces, Clavell, Eixea, Vilaplana, Moreno, Marfull.
- Any 1555, cognoms documentats: Gascó, Erau, Argent, Matheu, Albert.
- Any 1556, cognoms: Lledó, de Meto, Belvis (de La Llosa), Alnacens (de La llosa), de Vargas, Navarro, Erau, Bonet, Vilaroya, Sirera, Pamies.
- Any 1557, cognoms: Panquot (de La Llosa), Cassinos, Olmedes, Gascó, Guardiola, Lledesma, Catala, Magades (de La Llosa), Gorris, Rodrigo, Gosalbo, Sevillà, Roch, Thomas, Galcera, March, Lopis, Garcia, Gualit

- (de La Llosa), Roig, Fuster, Agras, Juliol, Erau, Mila, Galcera, de Moros, Tristany, Clavell, de Meto, Sebria.
- Any 1558, cognoms: Llopis, Mulet, Reguart, Perez, Armengol, Medes, Palaci, Vilaplana, Royo, Erau del Pou, Armengol, Caritat, Jover(a), Garcia, Sepia (de La Llosa), Serra, Català, Lledesma, Pelegri(na), Matheu, Clavell, Hereu, Bonet, Gaso, Vitro.
  - Any 1559, cognoms: Catala, Monso de la Llosa, Costa, Delgado, Gutierrez, Alipuz, Jover, Agosti, Orta, Bonet, Plaça, Armengol, Vitro, Naraba, Matheu, de la Mor, Erau, Meto, Bonete, Lopez, Magadas, Sevil·là, de Gebi, Sebastia, Cirera.
  - Any 1560 cognoms: Raque (de La Llosa), Pastor (de La Llosa), Rosell (de La Llosa), Pamies, Sebastia, Vesiedo, Ferrando, Argent, Olmedes, Chapon (de La Llosa), Montalar, Gasulla, Mullet, Colyle/Coljle (de La Llosa), Erau, Royo, de Pròxida y de la Serda, Meliana, Palafangueta, Sebria, Serra, Royo, Erau, Blanes, de Meto, Giner, Mediana, de Meto, Vilarroya, Giner, Spinosa, Gracia, lo moliner, de la Nava, Orti, Bonet.
  - Any 1561, cognoms: Lledesma, Clavell, Fuster, Gaso, Jover, Garcia, Planes, Agosti, Pinos, Villareal, Serra, Delgado, Azuara, Vilaplana, Ortiz, Medinar, Cantavella, Cassim (de La Llosa), Garces, Badia, Salsala de La Llosa), Majadas, de Castro, Llisprea (de La Llosa), Algimia (de La Llosa), Montalar, Serra, Pons, Guardiola, Anyo, Frances, Erau, Garcia, Bonet, Armengol, de Meto, Barcelo, Gasco, Clavell, Planes, Caritat.
  - Any 1562, cognom: Ferrer, Rojer (de La Llosa), Castellana, Carrion (de La Llosa), Llido (de La Llosa), Mocho (de La Llosa), Moliner (de La Llosa), Pacho (de La Llosa), Faneca (de La Llosa), Gerrete (de La Llosa), Malot (de La Llosa), Cetri, Mediana (de La Llosa), Marí, Ortiz, Roldan, Quadres (de La Llosa), Civillà, Oset, Bajaria, Bonet, Agras, Royo, Tapiols, de Meto, Vilaplana, Pamies, Mosllor?, Erau, Peyrats, Galvaldona, Morisch (de La Llosa), de la Herrera, Erau, Bonet, Benet, de Osca (de La Llosa), Garces, Francés, Clavell, Galcera, Vilaplana, Ferrando, Jover, Clavell, Gassulla, Bonet, Serra, Llopis, de Meto, Morena, Olmedes.
  - Any 1563 Guardiola, Agras, de Meto, Guillem, Royo, Sebria, Erau, Morena, Fuster, de Nava, Garcia, Clavell, Cucala, Adrià, Peyrats, Serra, Seguí (d'Almenara), Verdier (d'Almenara), Cirera (d'Almenara), Benet (d'Almenara), Lledesma (d'Almenara), Malop (de La Llosa), Ozmen (de La Llosa), Roio (de La Llosa), Parell (de La Llosa), Alfanaqui (de La Llosa), Llisbea (de La Llosa), Cabanes (de La Llosa).
  - Any 1564, cognoms: Morisch (de La Llosa), Sebria, Bonet, Clavell, Fuster, Erau, Gonsalbo, Pardo, de la Casta, Caritat, Comares, Vilaplana, Fuster, Olmedes (d'Almenara), Capilla (d'Almenara), Cathala (d'Almenara), Roger (Rocher) (d'Almenara), Mallop (de la Llosa), Agostí

- (de La Llosa), Mittir (de La Llosa), Angeli (de La Llosa), Usmen (de La Llosa), Malicor (de La Llosa) (la viuda jufretera), Rigon (nombre de mujer) (de La Llosa).
- Any 1565, cognoms: Julià, Serra, Fuster, Agram, Sanz (d'Almenara), Tris (d'Almenara), Tapiols (d'Almenara), Mont, Nadal (d'Almenara), Griera (d'Almenara), Tapia (d'Almenara), Arrion o Carrion (de La Llosa), Mediana (de La Llosa), Sansala (de La Llosa).
  - Any 1566, cognoms: Agram, Peyrats, Sebria, Roio, Vilaplana, Moya, Ribelles, Escobar, Uguet, Tena, Alos, Reig, Omedes, Albea, de la Font, Atzuara, Soro, Peris.
  - Any 1567, cognoms: Moya, Ortis, Peres, Serra, Alos, Verger (d'Almenara), Saurina (d'Almenara), Andres (d'Almenara), Orador (d'Almenara), Galindo (d'Almenara), Rull (d'Almenara), Tenollet (de La Llosa), Faet (de La Llosa).
  - Any 1568, cognoms: Cirera, Agüyllo, Peyrats, Cebria, Erau, Albert, Mateu (d'Almenara), Laudes (d'Almenara), Morisch (de La Llosa).
  - Any 1569, cognoms: Marí, Lledesma, Agràs, Eraua, Adzuara, Mallet, Argent.
  - Any 1570, cognom: Fuster, Baieria, Sebria, Gaso, Agosti, Andres, Sabater, Rodrigo, Mont.
  - Any 1571, cognoms: Royo, Salvadora, Moreno, Erau, Lloscos, Borea, Cebria.
  - Any 1572, cognoms: Vallterra, Beltran, Cirera, de la Font, Monfort, Oller, Simó.
  - Any 1573, cognoms: Erau, Adria, Sebria, Clavell, Bonet, Aparici, Baldovi.
  - Any 1574, cognoms: Simó, Cirera, de la Gasca, Hernandez, Monserrada, Fuster, Sebria, Gaso, Clavell, Saurina, Frances.
  - Any 1575, cognoms: Erau, Fuster, Clavell, Arios, Eram, Bonet, Albert, Charles, Agros, Navarro, Peyrats, Sebolli, Monserrada, Beltran, Guardiola, Vilaplana, de Meto, Ramires, Corral, Ramon.
  - Any 1576
  - Any 1577 [-]
  - Any 1578, cognoms: Melchiora, de Melchor, Serra, Garcia, Erau, Vives (o Vivel), Bagaria, Fuster, Peyrats, Bacharia, Fuster, Cabrera.
  - Any 1579, cognoms: Romano, Agram, Boti, Peyrats, Torres, Cirera, Clavell, Meto, Andres, Guillem.
  - Any 1580, cognoms: Clavell, Bonet, Clavell, Donat, Monfort, Clavell, Sebria, de Meto, Erau, Peyrats, Cirera, Segui, Gaso, Gostant, apellidos: Gregori, Rull, Totdia, Thomas, Juget, Riudaura, Steve.
  - Any 1581, cognoms: Maciana, Peyrats, Civilla, Vilaplana, Agram, Miravet, Bonet, Gàrcia, Sevilla, Rendell, Fenoll.
  - Any 1582, cognoms: Bacharia, Peyrats, Bonet, Albert, Erau, Clavell,

Gregori, Bonaventura, Sebria, Gaso, Navarro, Llorens, Rojo (de La Llosa), Meto, Besons, Pons, Galcera, Dupla, Bonaventura, Monfort, Gasulla, Serra, Paymido, Dira, Ferrandis.

- Any 1583, cognoms: Sebria, Erau, Peyrats, Totdia, Erau, Bonet, Clavell, Bonet, Serra, Ferrer, de Meto, Castillo, Montiel, Mateu, Albert, Montiel, Faquinet (del lloch de La Llosa), Gaso, Alpuente, Sans, Sevillano, Miravet, Faginet.
- Any 1584, cognoms: Girona, Manyes, Montiel, Ortiz, Clavell, Fuster, Erau, Jover, Peyrats, Agras, Ferrer, Garces, Andres, Galve, Martí, Planes, Navarro, Arnal, Herau, Serra, Palmido, Talamantes, Monserrat, Vilareal, Gutierrez.
- Any 1585, cognoms: Girona, Matheu, Erau, Vilaplana, Erau, Clavell, Nadal, Clavell, Vilaplana, Sala, Jover, Segui, Peyrats, Navarro, Gracia, Beneta, Monfort, Bonaventura, Bonet, Guimera, Porta, Aristegui de Sala, Gaso, Agras, Fuster, Melchior, de Meto, Bonaventura, Albert, Clavell, Rodella.
- Any 1586, cognoms: Melchior, Bonet, Cantero, Aram, Gregori.
- Any 1587, cognoms: Andres, Barber, Fuster, Clavell, Bonet, Varea, Rodilla.
- Any 1588, cognoms: Clavell, Bonet, Albert.
- Any 1589, cognoms: Royo, Bolos, Bonet[a], Peyrats, Barbera, Sebria, Monfort, Clavell, Erau, Ferrer, Bacheria, Royo, Gasco, Sebastia, Andreva, Gaço, Ferrer, Torralba, de Meto, Pelegrí, Cirera, Berthomeua, Rosello, Ferrer, Proxida, Burdeos, Quesinos.
- Any 1590, cognoms: Monfort, Fuster, Pròxida y de Ferrer, Serra, Royo, Naixera, Jover[a], Quesinos, Navarro, Llorens, de Meto, Fuster, Macip, Melchior, Bonet, Varea, Gargori, Blanch, Abat, Porta, Manresa.
- Any 1591, cognoms: Sebastia, de Meto, Rosello, Clavell, Gasco, Guimera, Bonet, Clavell, Serra, Fuster, Monfort, Puig de Pasques, Dols, Pallás, Forés, Salví.
- Any 1592, cognoms: Monfort, Fuster, Gasco, Peyrats, Verger, de Meto, Moreno, Vilaplana, Bonet, Benet, Garcia, Tanaso, Jover, Bonet, Boix o Buix, Cist.
- Any 1593, cognoms: Clavell[a], Albert, Goda, Segui, Aram, Moner, Sebria, Peyrats, Boneta, Ferrer, Reig, Pierres, Garcia, Tanso, Asca, Moner, Redo, Maraña.
- Any 1594, cognoms: Aram, Erau, de Meto, Ferrer, Baltasar, Ferrer, Ortis, Torralba, Castillo, Bonet, Barea, Monfort, Serra, Moreno, Pardo de Casta, Clavell, Segui, Jorda, Jover, de Delgado, de Nava, Lopez, Olmedes, de Meto, Fuster, Pinos, Ferrando, de la Carrera.
- Any 1595, cognoms: Monell, Sebria, Serra, de Meto, Benet, Clavell, Tarrasa, Monfort, Cirera, Navarro, Jover, Bonet, Barea, Bonet, Erau.

- Any 1596, cognoms: Ribelles, Ferrer, Erau, Gavalda, Fahet, Grau, Sans, Steve, Aram, Cist, Altabella.
- Any 1597, cognoms: Martinez, Sebria, Llopis, Monfort, Bonet, Erau, Escovar, Agosti, Sebastia, Barbera, Cebria, Bolos, Monell, Sebria, Bonet, Garcia, Lopez, Navarro.
- Any 1598, cognoms: Pelegri, Bonet, Clavella, Angela, Bonet, Varea, Erau, Frances, Barbera, Cebria, Marsanach, Moreno, Erau, Bonet, de Meto, Rosello, Peyrats, Serra.
- Any 1599, cognoms: Albert, Vinches, Meto, Compay, Civera, de Meto, Monell, Sebriana, Clavell, Sevilla, Dols, Olmedes, de Meto, Salvadora.
- Any 1600, cognoms: Marsanach, Ribelles, Sebria, Lopez, Serra, Peirats, Ferrer, Albert, Agosti, Illueca, Clavell.
- Any 1601, cognoms: Erau, Gasco, Illueca, Gasco, Garcia, Bonet, del Ojjo, Angela, Cosme, Barbera, Sebria, Blanco, Ribelles.
- Any 1602 cognoms: Navarro, Illueca, Gregori, Portaler, Bonet, Varea, de Meto, Serra, Scriva, Navarro, Sebria, Lopez.
- Any 1603
- Any 1604 cognoms: Marsanach, Ribelles, Aguilar, Domingo, Cilurgia.
- Any 1605, cognoms: Moliner, Roig, Bonet, Soto, Riu, Navarro.
- Any 1606, cognoms: Garcia, Monfort[a], Fuster, Erau, Lledo, Illueca, Marsanach.
- Any 1607, cognoms: Aguilar, Garcia, Bonet, Bonaventura, Perez, Torres, Varea, Cebria, Lopes, Marsanach, Monforta, Beltran, Seraphina, Steve, Brunet, Ferrer, Clavella, Simo, Royo, Aymar, Soler, Sureda.
- Any 1608, cognoms: de Meto, de Abat, Bonet, Fahet, Royo, Ferrer, Frances, Torres, Marsanach, Ribelles, Bonet, Illueca, Barber, Serra.
- Any 1609, cognoms: Bodet, Simó.
- Any 1610, cognoms: Peyrats, Simó, Royo, Auna, de la Tarça, Sebria, Brunel, Tomas[a], Bonet, Varea, Bodi.
- Any 1611, cognoms: Bonaventura, Torres, Barrones, Aymar, Pallas, Ortis, Moreno, de Meto, Ortis, de Meto, Bonet, Ortis, Sancho, de Vilahermosa.
- Any 1612, cognoms: Barrones, Miedes, de Meto, Totdia, Gavaldon[a], Verdejo, Ortiz, Matheu, Peyrats.
- Any 1613, cognoms: Thotsans, Torres, Andres[sa], Moreno, Bonet, Arcis, de Meto, Serra, de Francés Nogueres.
- Any 1614, cognoms: Melchior, Bonet, Moreno, Ferrer y de Proxita, Bonet, Varea, Peyrats, Ripoll, Ortiz Verdejo, Bonet, Franch, Baldovi, de Meto, Alapont, Matehu, de Meto, Royo, de Rocell, Arcis, Moreno, Oller, Sanchis, Ortiz.
- Any 1615, cognoms: Baldovi, Bonet, Sevilla, Bonaventura, Serra, Munyoz, Collell.

- Any 1616, cognoms: Ferrer, Segui, Placencia, Moreno, Baldovi, Julia[na], de Costa, Çolçona, Royo, Albert[a], Campos, Ortiz, Vinyana, Matheu, Alapont, Gali, Varea, Bonet, Sebria, Llopis, Placencia, Moreno, Ortiz, Mathiana, Serra, Oller, Rovell, Marçanach.
- Any 1617, cognoms: Gallarf.
- Any 1618, cognoms: Segui, Ribelles, Marsanach, Simo, Virto.
- Any 1619, cognoms: Borrell, Castell, Virto.